

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Рішення Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
від 20 травня 2020 р. з питання:
«Про стан забезпечення академічної доброчесності в СумДУ»**

Розглянувши питання «Про стан забезпечення академічної доброчесності в СумДУ», Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ (далі Рада з якості) відзначає важливість та необхідність дотримання академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності здобувачами вищої освіти, співробітниками Сумського державного університету (далі – СумДУ, університет).

У 2019-2020 рр. продовжено роботу зі створення нормативної бази із забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності університету. Зокрема, затверджено наступні документи основної нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ:

- Кодекс академічної доброчесності;
- Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ;
- Методичну інструкцію щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень.

Затверджено нові версії таких документів основної нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ:

- Положення про групу сприяння академічній доброчесності зі створеною в її складі лабораторією дослідження академічної доброчесності (основні функції лабораторії – проведення досліджень з тематики доброчесності в освітній діяльності (Academic Integrity) та дослідницької доброчесності (Research Integrity) на національному та міжнародному рівнях; проведення опитувань основних стейкхолдерів університету за тематикою доброчесності в освітній діяльності та наукових дослідженнях);
- Положення про Студентську агенцію співдії якості освіти;
- Положення про організацію захисту прав інтелектуальної власності;

Відповідно до наказу ректора №0528-І від 09.07.19 р. «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу» продовжується системна робота щодо підписання Декларацій про дотримання академічної доброчесності в особистих електронних кабінетах здобувачів вищої освіти та співробітників університету. Наказ ректора №0522-І від 09.07.19 р. «Щодо створення університетської Комісії з етики та управлінням конфліктами» визначив склад та повноваження комісії з розгляду справ порушення академічної доброчесності.

Завершено роботу зі створення сайту «Академічна доброчесність» (<https://integrity.sumdu.edu.ua/uk/>), який в подальшому (в рамках виконання грантового проекту за підтримки Посольства США в Україні) стане основою регіональної (в перспективі – всеукраїнської) платформи популяризації принципів академічної доброчесності, яка у тому числі, буде включати масовий відкритий онлайн-курс «Академічна доброчесність: цінності, дії, успішні історії» (https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/167). Фахівцями бібліотеки СумДУ розроблено змістовний модуль «Основи академічного письма. Робота з науковими джерелами» (https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:40e485aecd9c375448e4927947e5c4c5e43d113c/20200327102201//index.html). Наразі триває робота із розроблення мобільної версії сайту «Академічна доброчесність».

Розпочато роботу зі створення комплексу англomовних матеріалів для популяризації академічної доброчесності серед іноземних студентів та підвищення рівня їх відповідальності за прояви академічної недоброчесності, зокрема, на даний час:

- співробітниками бібліотечно-інформаційного центру створено англomовний довідник з академічної доброчесності;
- готуються до впровадження Кодексу академічної доброчесності та Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти;
- завершується розробка англomовної версії сайту «Академічна доброчесність».

За період 2018 р. по теперішній час в університеті проведено більше двадцяти заходів інститутського (факультетського), загальноуніверситетського, загальноміського рівнів, у тому числі із залученням міжнародних експертів. З 2016 року університет є учасником проєкту Сприяння академічній доброчесності в Україні, який адмініструється Американськими Радами з міжнародної освіти.

Спільно з бібліотечно-інформаційним центром проведено цикл семінарів з представниками компаній-розробників програмного забезпечення для пошуку ознак академічного плагіату. Всі кваліфікаційні випускні роботи оприлюднюються в інституційному репозитарії.

Групою сприяння академічній доброчесності спільно з науково-дослідною частиною розроблено та апробовано механізм контролю дотримання принципів дослідницької доброчесності в частині перевірки річних звітів з НДР на наявність текстових запозичень. Розроблено та готуються до імплементації рекомендації керівникам та відповідальним виконавцям НДР з дотримання принципів дослідницької доброчесності.

В стратегічному плані розвитку СумДУ на 2020-2026 рр. проаналізовано сучасний стан університетської системи забезпечення академічної доброчесності та визначено стратегічні завдання розвитку цього напрямку в університеті. Стратегія розвитку бібліотеки СумДУ також відзначає важливість системної роботи, направленої на успішне подолання проявів академічної недоброчесності при підготовці усіх навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних та наукових робіт здобувачами вищої освіти і співробітниками університету. Слід зазначити, що комплект нормативних документів СумДУ із забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковому середовищі університету взято за основу при розробці Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти «Рекомендацій ЗВО щодо розвитку систем забезпечення академічної доброчесності» та інших документів щодо акредитації освітніх програм.

В той же час Рада з якості зазначає, що, незважаючи на описані вище заходи із розвитку університетської системи забезпечення академічної доброчесності, робота у цьому напрямі потребує подальшої інтенсифікації, у тому числі і у відповідь на зауваження експертних груп від НАЗЯВО, які були виказані під час проведення акредитаційних експертиз окремих освітніх програм університету. Зокрема, серед нагальних питань, які потребують системного рішення, на думку Ради з якості, слід виділити такі:

- подальше вдосконалення внутрішньоуніверситетської нормативної бази з питань дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та співробітниками СумДУ як в частині розробки нових нормативних документів, так і в частині внесення змін в існуючі;
- необхідність розробки порядку виявлення і встановлення фактів порушення академічної і дослідницької доброчесності та призначення виду відповідальності за порушення;
- посилення інформаційно-технологічного супроводження освітньої і наукової діяльності здобувачами вищої освіти та співробітниками СумДУ в частині забезпечення принципів академічної доброчесності;

– впровадження нових інструментів популяризації академічної доброчесності з огляду на перспективу обмеження аудиторної частини навчального процесу та підсилення ролі дистанційного навчання;

– розвиток напряму дослідницької доброчесності з огляду на підсилення уваги до цієї проблеми з боку експертів, галузевих експертних рад та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти при акредитації освітніх програм доктора філософії, а також майбутнього затвердження в найближчий час Кабінетом Міністрів України «Порядку скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня», який розроблено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

– додаткова деталізація та розширення блоку питань академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин під час здійснення освітньої та наукової діяльності здобувачами вищої освіти та співробітниками університету в опитуваннях здобувачів вищої освіти;

– розроблення механізмів системної роботи кафедр та інститутів (факультетів) з попередження порушень академічної доброчесності здобувачами вищої освіти і співробітниками відповідних структурних підрозділів;

– підсилення ролі студентського самоврядування в формуванні політики академічної доброчесності та розбудови механізмів взаємодії між здобувачами вищої освіти і співробітниками університету в частині забезпечення принципів академічної доброчесності під час здійснення спільної діяльності.

З метою систематизації роботи (у тому числі за рахунок продовження активного розвитку проведення зазначених у констатуючій частині напрямів) із завершення розробки та подальшої імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність СумДУ

Рада з якості постановляє:

І Затвердити нижченаведені основні заходи, що направлені на впровадження принципів академічної та дослідницької доброчесності

№ п/п	Заходи	Відповідальні, термін виконання
Координація процесу забезпечення принципів академічної та дослідницької доброчесності, розробка та вдосконалення нормативної бази		
1	Внесення змін в існуючу нормативну базу СумДУ, зокрема, в: – Систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ; – Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін; – Положення про порядок видання наукових журналів; – Положення про порядок організації і проведення наукових заходів; – Положення про наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених СумДУ; – Положення про студентське самоврядування в СумДУ	Артюхов А.Є., проректори за відповідними напрямами діяльності та керівники підрозділів відповідно до тематики спрямування Положення, студентський ректорат, Студентська агенція співдії якості освіти <i>Термін: 2-4 квартал 2020 р.</i>

2	Розробка механізмів підвищення ступеню відповідальності здобувача вищої освіти за виявлені викладачем прояви академічної недоброчесності під час вивчення здобувачем навчальних дисциплін та внесення пропозиції щодо механізмів введення санкцій за порушення академічної доброчесності до нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ, зокрема, в Положення про організацію освітнього процесу	Артюхов А.Є., Юскаєв В.Б., Бойко А.О. <i>Термін: 3 квартал 2020 р.</i>
3	Внесення змін до Типових посадових інструкцій здійснення працівником університету діяльності (додаків до Типової посадової інструкції при виконанні працівником університету обов'язків) на посадах, де можливі порушення академічної доброчесності	Артюхов А.Є., Циганюк Д.Л. <i>Термін: 2-4 квартал 2020 р.</i>
4	Розробка версії 02 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ з доповненнями в частині розробки порядку виявлення і встановлення фактів порушення академічної і дослідницької доброчесності та призначення виду відповідальності за порушення	Артюхов А.Є. <i>Термін: 3 квартал 2020 р.</i>
5	Розробка процедури контролю дотримання дослідницької доброчесності в частині перевірки річних звітів з НДР на наявність текстових запозичень. Розробка рекомендацій керівникам та відповідальним виконавцям НДР з дотримання дослідницької доброчесності.	Артюхов А.Є., Курбатов Д.І. <i>Термін: 3-4 квартал 2020 р.</i>
Інформаційно-технологічна діяльність. Модернізація освітніх програм		
6	Завершення розробки англійської версії сайту «Академічна доброчесність»	Артюхов А.Є., Шендрік В.В. <i>Термін: 2 квартал 2020 р.</i>
7	Створення мобільної версії сайту «Академічна доброчесність»	Артюхов А.Є., Шендрік В.В. <i>Термін: 2-3 квартал 2020 р.</i>
8	Розробка матеріалів для популяризації академічної доброчесності серед абітурієнтів і здобувачів вищої освіти, у тому числі комплексу англійських матеріалів для студентів-іноземців: – віртуальне середовище «Поле академічної доброчесності» з використанням інструментів віртуальної реальності; – мобільний додаток «Академічна доброчесність: екскурсія бібліотекою» з використанням інструментів доповненої реальності; – серія плакатів «Чесне навчання – успішний випускник» з використанням інструментів доповненої реальності; – роздаткові матеріали за тематикою академічної доброчесності з використанням інструментів доповненої реальності.	Артюхов А.Є., Зубань Ю.О., Мерзляков Ю.С., Маринич Т.О., Лор А.К., Стоян Р.С., Баранова І.В., Гнаповська Л.В. <i>Термін: 2-4 квартал 2020 р.</i>

9	Створення спільно з представниками компаній-розробників програм перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату	Артюхов А.Є., Маринич Т.О. <i>Термін: 3-4 квартал 2020 р.</i>
10	Розробка курсу «Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин» та введення його в блок вибіркових дисциплін для здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів	Артюхов А.Є. <i>Термін: вересень 2020 р.</i>
11	Розробка курсу «Дослідницька доброчесність» та введення його в блок вибіркових дисциплін для здобувачів вищої освіти третього рівня	Артюхов А.Є. <i>Термін: липень-серпень 2020 р.</i>
12	Розгляд можливості введення в дисципліни обов'язкового блоку розділів, присвячених академічній доброчесності, інформаційній та цифровій грамотності із залученням сертифікованих спеціалістів бібліотеки до проведення тематичних семінарів, тренінгів	Карпуша В.Д., Артюхов А.Є., Юскаєв В.Б., Маринич Т.О. <i>Термін: липень-серпень 2020 р.</i>
Налагодження зв'язків з основними стейкхолдерами. Евалюація університетської системи сприяння принципам академічної доброчесності		
13	Розробка та реалізація плану проведення заходів з популяризації дослідницької доброчесності для молодих вчених та аспірантів	Артюхов А.Є., Чорноус А.М., Бойко А.О., Солодовніков С.М. <i>Термін: вересень 2020 р. (розробка) січень 2021 р. (реалізація)</i>
14	Організація роботи з підписання всіма здобувачами вищої освіти Декларацій про дотримання академічної доброчесності (у тому числі і іноземними студентами)	Директори інститутів, декани факультетів, Бойко А.О., Божко М.О. <i>Термін: постійно</i>
15	Проведення круглого столу «Академічна доброчесність – власний погляд» за участю представників студентського самоврядування та менеджменту університету	Артюхов А.Є., Лор А.К., керівник Студентської агенції співдії якості освіти
16	Проведення квесту для здобувачів вищої освіти «Шляхом академічної доброчесності»	<i>Термін: протягом року</i>
17	Проведення студентського конкурсу з розробки матеріалів мотиваційного характеру, що присвячені академічній доброчесності «Чесним бути модно»	
18	Створення циклу промо-роликів «Академічна доброчесність очима студентів: навчайся чесно»	
19	Популяризація сторінки «Academic integrity: values, skills, actions» в соціальній мережі Фейсбук серед здобувачів вищої освіти. Створення сторінок для популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти в інших соціальних мережах.	Артюхов А.Є., Лор А.К. <i>Термін: постійно</i>

20	Створення Telegram-бота «Academic Integrity Helper» для здобувачів вищої освіти	Артюхов А.Є. <i>Термін: 3-4 квартал 2020 р.</i>
21	Розробка програм (окремих блоків в рамках інших програм) підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників: «Академічна доброчесність, етика академічних взаємовідносин в освіті», «Дослідницька доброчесність», «Інформаційна грамотність та введення у наукометрію»	Циганюк Д.Л., Маринич Т.О., Артюхов А.Є. <i>Термін: 3-4 квартал 2020 р.</i>
22	Проведення циклу вебінарів за тематикою дослідницької доброчесності для молодих вчених та аспірантів	Артюхов А.Є. <i>Термін: 2-4 квартал 2020 р.</i>
23	Розробка спільно з представниками роботодавців інформаційних матеріалів щодо корпоративної культури на робочому місці та переваг чесного навчання	Артюхов А.Є., Євдокимова А.В., Юскаєв В.Б. <i>Термін: грудень 2020 р.</i>
24	Розроблення анкет та проведення моніторингових досліджень з питань впровадження принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти	Артюхов А.Є., Люта О.В. <i>Термін: жовтень-листопад 2020 р.</i>

II В рамках реалізації політики дотримання і забезпечення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин директорам інститутів, деканам факультетів організувати роботу із формування плану заходів за тематикою академічної та дослідницької доброчесності на 2020/2021 навчальний рік із наступним затвердженням розробленого плану першим проректором.

Термін виконання: серпень 2020 р.

Голова ради з якості

Василь КАРПУША

Вчений секретар

Олена РИБІНА